

Doporučení neformální skupiny neziskových organizací působících v oblasti náhradní péče o děti

k přípravě komplexního pozměňovacího návrhu k novele zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí

Vážený pane poslanče,

obracím se na Vás jménem neformální skupiny neziskových organizací působících v oblasti náhradní péče o děti, která se schází pod záštitou Informačního střediska Mikuláš, o.p.s. již od roku 2009. V současné době je do činnosti této neformální skupiny zapojeno přibližně 30 neziskových organizací z celé České republiky. Téměř všechny tyto organizace v minulosti aktivně připomínkovaly navrhovanou novelu zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Přestože část z těchto připomínek byla Ministerstvem práce a sociálních věcí do textu novely zapracována, některé z pohledu neziskových organizací zásadní připomínky bohužel zapracovány nebyly.

Dle našich informací bylo na posledním jednání Výboru pro sociální věci PSP ČR dne 15. února 2012 rozhodnuto o vypracování komplexního pozměňovacího návrhu, který bude v maximální možné míře reflektovat připomínky jednotlivých politických stran zastoupených v Poslanecké sněmovně, své návrhy a připomínky mohou zároveň zaslat i všechny zainteresované subjekty včetně organizací a odborníků pracujících přímo s cílovou skupinou. Níže Vám proto zasílám souhrn nejvýznamnějších návrhů a připomínek k aktuálnímu textu novely zákona, které neziskové organizace sdružené ve výše uvedené neformální skupině považují za potřebné zapracovat do textu pozměňovacího návrhu.

- **absence podpory služeb poskytovaných pěstounským rodinám ze strany pověřených osob**

Za zcela zásadní považujeme nastavení systému fungování služeb pro rodiny s dětmi v NRP. V návrhu novely zákona chybí podrobnější úprava těchto povinností a postupů a z nich vyplývajících nároků pro náhradní rodiny. Požadujeme jejich podrobnější úpravu tak, aby nároky pečujících osob i dětí svěřených do náhradní rodinné péče na služby spojené s doprovázením byly vynutitelné. Jedná se o nároky na diagnostiku, psychologickou a terapeutickou pomoc, právní pomoc, vzdělávání, sociálně-právní poradenství, respitní služby a řadu dalších.

V původním návrhu textu novely zákona byla vyhrazena částka ve výši 60 000 Kč/rok a pěstouna, na kterou měla mít nárok pověřená osoba, se kterou by pěstoun měl podepsanou dohodu o výkonu pěstounské péče. Povinností pověřené osoby by bylo využít tyto finanční prostředky na zajištění vzdělávání a odborné podpory pěstouna (viz výše). Do textu novely, který schválila vláda, se nakonec tato finanční podpora služeb poskytovaných pěstounským rodinám vůbec nedostala. Považujeme to za chybu a navrhuje finanční podporu k zajištění služeb pro náhradní rodiny do textu novely zákona vrátit.

- **zrušení nároku na odměnu pěstouna pro pěstouny – prarodiče**

V textu novely zákona, jak byl schválen vládou ČR a následně prošel 1. čtením v Poslanecké sněmovně, nemají pěstouni – prarodiče nárok na odměnu pěstouna. Pokud bude tento bod skutečně takto v novele přijat, dá se předpokládat, že pěstouni prarodiče se dostanou do finančně neřešitelné situace. Pokud bude možné jejich odměnu pěstouna nahradit jinými dávkami a v rozpočtu je na to myšleno, pak souhlasíme. Zároveň tímto však ztrácíme možnost působit na příbuzenské pěstouny (prarodiče) službou doprovázení a kontrolou, přičemž z výzkumů vyplývá, že právě z této formy péče se nejvíce dětí vrací do ústavní péče.

- **přípravy a odborné posouzení žadatelů o zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče k přijetí dítěte do rodiny**
Navrhujeme doplnit možnost, že odborné posuzování nově může provádět také pověřená osoba, která k tomuto získá pověření od Krajského úřadu (podobně jako v případě příprav). Domníváme se, že přípravy a odborné posouzení je ideální propojit.
- **není upraven institut tzv. hostitelské péče**
Tzv. hostitelská péče je vhodná pro (zejména starší) děti, pro něž se nedaří nalézt vhodnou náhradní rodinu, aby měly alespoň v omezené míře možnost poznávat normální rodinné prostředí, navazovat sociální vztahy a učit se funkčním vzorcům chodu rodiny. Pro pověřené osoby, které chtějí a mohou nabídnout takovou pomoc dětem, ale nemají samy možnost stát se pěstouny, je toto možnost, jak nabídnout své služby. Zatím využití této služby záleží na výkladu nedokonalých zákonů zúčastněnými subjekty (OSPOD, DD). Do návrhu novely proto navrhujeme doplnit pravidla upravující institut hostitelské péče. Vypracovat standardy kvality péče a příslušné metodiky, upravující tuto službu.
- **odlišení výše odměny pro pěstouny a poručníky a přechodné pěstouny, pokud pečují ve stejném rozsahu**
V projednávaném textu novely zákona je nadále odlišná výše odměny v závislosti na typu vykonávané péče, kdy je rozlišována pěstounská (poručenská) péče a pěstounská péče na přechodnou dobu. Pěstounská péče vykonávaná „na plný pracovní úvazek“ (jako „celodenní“ zaměstnání) není jen péče přechodná. Již podle stávající úpravy je jako zaměstnání posuzována také péče o tři a více dětí nebo minimálně o jedno dítě závislé na péči (II, III. nebo IV. stupeň). Má to tak být i do budoucna, ale podle našeho názoru neodůvodněně zvýšenou částku pro pěstouna na přechodnou dobu (20x24 tis.). Všichni pečují 24 hodin denně, je zřejmá snaha odlišit větší psychickou náročnost péče krátkodobé, jenže krátkodobost není vyloučena ani u „obecné“ pěstounské péče. Nesouhlasíme proto s odlišením výše odměny pro pěstouny a poručníky a přechodné pěstouny, pokud pečují ve stejném rozsahu.
- **nezavedení jednotné evidence zájemců o výkon náhradní rodinné péče**
Pro funkčnost systému zprostředkování považujeme za nezbytné, aby existovala pouze jedna evidence zájemců o výkon náhradní rodinné péče pro všechny typy péče (informační systém s dálkovým přístupem). U každého zájemce by měl být údaj, pro jaké typy náhradní rodinné péče je schválen. Tato úprava bohužel není v současném textu novely zákona řešena.

Záměrně jsme se snažili zdůraznit jen nejzásadnější body, které považujeme za důležité v projednávaném textu novely změnit či doplnit. V případě, že to bude možné, Vám však rádi detailněji představíme komplexnější pohled na připravovanou novelu. V této souvislosti doufáme, že zástupci naší skupiny neziskových organizací budou přizváni k projednávání a vypořádávání všech připomínek zaslanych jako podněty k přípravě komplexního pozměňovacího návrhu, které by se dle našich informací mělo proběhnout na začátku měsíce dubna.

V Praze dne 28. 2. 2012

S pozdravem

Jan Folda
Informační středisko Mikuláš, o.p.s.